

A diszkrimináció tilalma működésben

Az etnikai adatok védelme és az etnikai profilalkotás témájában folytatott kutatás során, nemzetközi mintákat keresgélve bukkantam rá az ír bűnüldöző hatóság (An Garda Síochána) által kidolgozott „Diversity Works” programra, amely a rendőrség munkájára vonatkozóan állít fel olyan szabályokat, amelyek megvalósításával kezelhetővé vált az etnikai profilalkotás problémája az országban. A képzés kidolgozása során párbeszédet folytattak a rendőrökkel, a kisebbségi közösségekkel és az érintett területek szakértőivel, kísérleti képzést végeztek, valamint összegyűjtötték a visszajelzéseket az oktatási anyagok és a módszerek módosítása céljából. A tanfolyam a következőket foglalja magában: annak megértése, hogy valamennyien képesek vagyunk másokat sztereotipizálni, kiközösíteni és marginalizálni; a sztereotípiák, előítéletek és feltételezések elemzése; annak tudatosítása a résztvevőkben, hogy hatalommal rendelkeznek, illetve hogy az előítéletek és e hatalom együtt hogyan vezethet megkülönböztetéshez; a sokféleség jobb megértése; a kisebbségi csoportok tagjait érő megkülönböztetés különböző típusainak tudatosítása; a különbözőségek felismerése, elismerése és tiszteletben tartása; interkulturális kommunikációs készségek; a kulturális és vallási gyakorlatok tiszteletben tartása a rendőri intézkedések során; valamint a sokféleség mint a helyes rendfenntartás egyik szakmai kérdése.

2014. február 11-14. között lehetőségem nyílt 4 napos tanulmányút keretében közelebbről megismerkedni egy olyan rendszerrel, amelyben a diszkrimináció tilalma széles körűen érvényesül. Ez az utazás egy életre szóló élménnyel és tapasztalatokkal ajándékozott meg, amelyeket a TDK munkájának keretében hasznosítani is tudok.

A kutatást a Trinity College könyvtárában kezdtem, ahol nagy meglepetésemre rengeteg olyan forrással találkoztam, amelyek az etnikai profilalkotás témájával foglalkoznak. A könyvtárban ír diákokkal is beszélgettem arról, hogy az adatvédelem és az alapjogok védelme mennyire kap hangsúlyos szerepet a jogi oktatásban. Mint kiderült, az egyetemi oktatásban nem kap kiemelt szerepet ez a terület, azonban a gyakorlati életben észrevehetően odafigyelnek az alapjogok biztosítására (Irish Human Rights Commission). A könyvtárban töltött nap után összeállítottam egy anyagot a másnap aktuális rendőrségi látogatáshoz, hogy felkészülten vághassak neki a meetingnek.

Számomra a legnagyobb élményt a rendőrségen eltöltött nap jelentette, ahol érdeklődve várták az érkezésem, és mindenki kedvesen és türelmesen avatott be a „műhelytitkokba”. Általános bemutatót tartottak nekem a rendőrség, különös tekintettel a Racial, Intercultural and Diversity Office működéséről. Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy a „Diversity Works” stratégia kidolgozója, Jonathan O’Mahony beszélt nekem a program megvalósításáról. Mivel még viszonylag új a kezdeményezés, nem tudott látványos eredményekről beszámolni, de mindenképpen előremutatónak értékelte a stratégia alkalmazását. A rendőrségre való bekerülés feltételévé tették a képzésen való eredményes részvételt, melynek végén a jelöltek egy teszten kell bizonyítaniuk azt, hogy képesek lesznek

a feladatukat előítéletektől mentesen ellátni. A feladatok kiosztásánál is meghatározó szempont, hogy ezen a teszten milyen eredményt ért el az adott rendőr.

A stratégia kidolgozására Írorszában azért volt szükség, mert az utóbbi évek jelentős bevándorlási hulláma miatt a társadalom korábban jellemző homogenitása megszűnt. A világ minden tájáról folyamatosan érkeznek bevándorlók az országba, amelynek hatására szükség volt a rendőrségi stratégián változtatni az interkulturális konfliktusok megelőzése érdekében. A magyar helyzetről részletesebben meséltem neki, és kiemeltem, hogy nálunk az alapvető probléma nem a külföldiekkel (sok esetben ők pozitív diszkriminációban is részesülnek), hanem a roma származásúakkal van, akik komoly előítéleteknek vannak kitéve a bűnüldözés során. Jonathan O'Mahony is kifejtette, hogy találkozott már magyar rendőrökkel, és meglepte, hogy milyen nyíltan működnek hazánkban az előítéletek. Véleménye szerint a magyarországi helyzet is orvosolható lenne egy hasonló nyomozóhatósági szintű szabályozás megalkotásával, amely segítséget nyújtana az előítéletekre alapozott rendőri fellépések megelőzésében. A beszélgetés hatására kialakult bennem egy koncepció, amelyet TDK-dolgozatomba is bele szeretnék építeni.

Az utolsó ott töltött napon felkerekedtem, és meglátogattam a híres Four Courts épületét (legfelsőbb bíróság), illetve több kerületi bíróság és a Department of Justice and Equality is befért a programba.

Összességében elmondhatom, hogy a tanulmányúton rengeteg új tapasztalatot és élményt szereztem, és úgy gondolom, a megszerzett hasznos információk egy olyan dolgozat alapjául szolgálhat, amely hasznos lehet a magyar joggyakorlat fejlődése szempontjából, hiszen az emberi jogok érvényesülése sohasem szorulhat háttérbe.

A kutatás a TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.